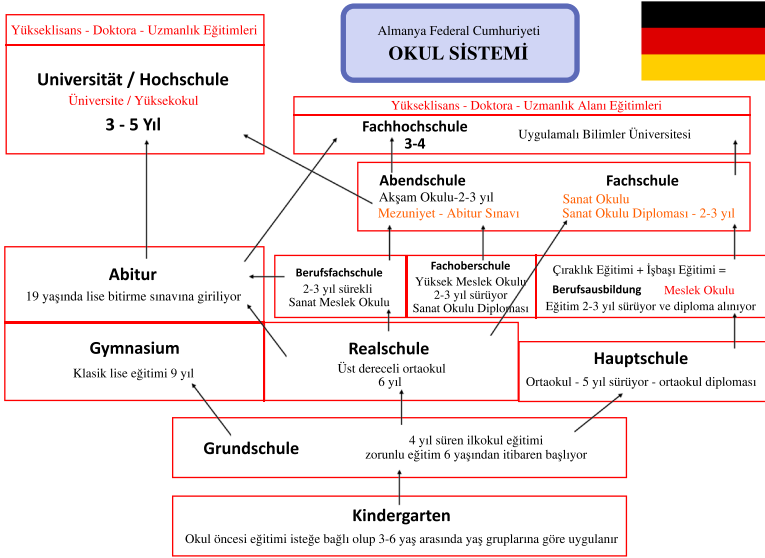

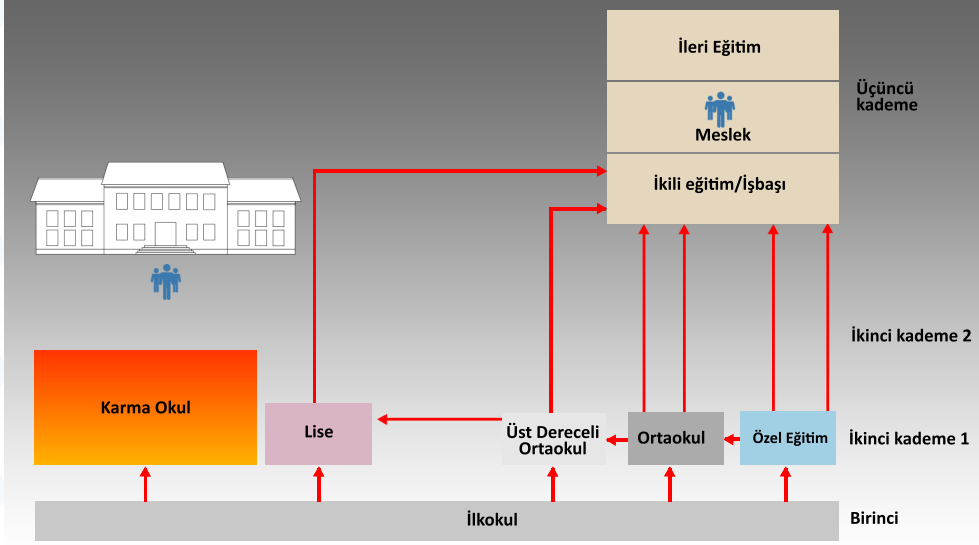

BAVYERA EYALETİ OKUL SİSTEMİ

Prof. Dr. Mustafa Çakır

Bavyera Eyaleti Okul Sistemi

1. Giriş

Bavyera Okul Sistemi dört yıllık ilkokuldan sonra aşağıdaki okullara devam etme imkânı sağlamaktadır:

- die Mittelschule (mesleki eğitime hazırlayan ve yönlendiren ortaokul)
- die Realschule (üst dereceli ortaokul)
- das Gymnasium (yükseköğrenimi hedefleyen ortaokul ve lise)

Bu okulların dışında özel destek okulları (Förderschulen) ve bu okullardan ayrılan meslek eğitimi verilen okul türleri vardır. Bavyera'da bu okulların yanı sıra eyalet genelinde uygulanan projenin sona ermesiyle birlikte 1994 yılında Birleştirilmiş (integriert) veya bütün okul türlerinin tek bir çatı altında öğretim verdiği işbirlikli birleştirilmiş okul (Kooperative Gesamtschulen) adıyla öğretime devam eden beş tane de özel okul modeli (Schulen besonderer Art) bulunmaktadır.

1.1. Kaynaştırma Eğitimi

Bavyera Eyaleti Eğitim Öğretim Kanununun yürürlüğe girdiği 2003 yılından bu yana özel eğitim gereksinimi duyan çocukların genel eğitim verilen okullardaki çocuklarla birlikte eğitim almasına özel bir önem gösterilmektedir. Burada özel gereksinimi olan öğrenciler bütün gereksinim basamaklarında aşamalı olarak kaynaştırma eğitimi almaktadır. Çocuğun kaynaştırma eğitimi ya da özel gereksinimli çocukların ayrı devam ettiği özel eğitim okullarına devam edip etmemesi kararı kural olarak öğrencinin velisine bırakılmıştır.

Bavyeradaki özel eğitim gereksinimi destek programları şunlardır: Dil, öğrenme, duygusal ve sosyal gelişim, işitme, görme, bedensel ve motorik gelişim, zihinsel gelişim. Okulların bu alanlarla ilgili olarak sunduğu imkânlar okulların imkânlarına göre çeşitlilik göstermekte olup, velilerin karar verme hakkını destekleyecek şekilde planlanmaktadır. Sunulan imkân özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar için açılan özel eğitim okulundaki her türlü destek programları dâhil bütün

okul türlerindeki farklı kaynaştırma eğitimini de kapsamaktadır. Mobil özel eğitim destek hizmetini (Die mobilen Sonderpädagogischen Dienste - MSD) ise özel eğitim okullarında çalışan özel eğitim öğretmenleri, özel gereksinimli çocukların aileleri ve bunların öğretmenleri tarafından verilmektedir. Okullar bu kaynaştırma eğitimini kendi eğitim programlarına ve özellikle bireysel destek programını derse ve okulun günlük işleyişine uyarlayabilmektedir.

1.2. Öğretim Programları (LehrplanPLUS)

Bavyera eğitim planının odak noktasında öncelikli olarak çocukların eğitim alma hakkı bulunmaktadır. Eğitim sürekliliği olan bir süreç olarak anlaşılır. Öğrenme içerikleri ve kazanımları birbiri üzerine kurulur. Uygulanan öğretim programı (LehrplanPLUS) anaokulundan okul mezuniyetine kadar değişik okul türlerinin anlamlı bir işbirliğinin bağlayıcı çerçeve sınırlarını belirler ve öğrencinin yönlendirilmesini sağlar. Bu görüşten yola çıkılarak Bavyera Eğitim Öğretim Planı BayBEP (Bayerische Bildungs- und Erziehungsplan) kapsamında eğitimcilerin hizmetiçi eğitim, meslek eğitimi, meslek içi eğitimi programlarında eğitim almaları sağlanır. Bu anlayışla hazırlanan öğretim programları (LehrplanPLUS) ilkokul, ortaokul, mesleğe hazırlayan lise ve genel liselerde (Grundschulen, Mittelschulen, Realschulen ve Gymnasien) uygulanmaktadır.

2. Bavyera'da İlkokul

2.1. Okula Kayıt Yaşı

Bavyera Eyaletinde çocuklar; 6 yaşından 10 yaşına kadar dört sene boyunca ilkokula (Grundschule) gitmek zorundadır. Eğitim Öğretim Yasası (BayEUG) yapılan değişikliğin 25 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 1 Temmuz-30 Eylül tarihleri arasında altı yaşına giren bütün çocuklar, 2019/2020 eğitim öğretim yılı için zorunlu eğitim çağına girmiş sayılmaktadır. Bununla birlikte çocuğunun erken yaşta okula başlamasını istemeyen velilerin

talepleri de dikkate alınarak, çocuğun okula başlaması bir yıl geriye bırakılabilir. Bu taleplerin Mayıs ayı başına kadar okul idarelerine bildirilmesi gerekir. Çocuğun okula erken yaşta kaydedilmesiyle ilgili nihai karar ise okul yönetimine aittir. İlkel olarak, çocuklar ikamet ettikleri çevredeki bir ilçe okuluna (adrese dayalı kayıt sistemi çerçevesinde) kaydedilirler. Bu konudaki bilgilendirme mahalle okulundan, anaokulundan, okul psikoloğundan veya göçmen danışma merkezlerinden alınabilir.

2.2. Eğitim Planlaması ve Dersler

Bavyera'da okula başlayan çocuklar 2018/2019 ders yılıyla birlikte 268 okulda ilkokulun ilk iki yılını "Esnek İlköğretim Okulu" (Flexible Grundschule) modeli uyarınca bireysel öğrenme düzeylerine bağlı olarak bir, iki veya üç yıl içinde tamamlanabilir¹. Dersler yıl boyunca yapılmakta, öğrenci performansları karne notuyla değerlendirilmemekte ve öğrenmeyle ilgili yapılan değerlendirmeler ara karne yerine geçmektedir. Öğrenme gelişim müzakereleri yarım yıllık raporların yerini alır. İngilizce dersi belli sınıflarla sınırlı olmayıp, öğrencinin düzeyine göre uygun olduğu dil gelişim grubuna göre 3. ve 4. sınıfta da yapılabilir ve 3. 4. sınıflarda haftada ikişer saat verilmektedir.

2.3. Karne/Not Verme/Sınıf Geçme

Öğrencilere birinci sınıfta ve ikinci sınıfın birinci döneminde karne notu verilmez. Bunun yerine öğretmen öğrenciyle ilgili gözlemlerini karneye kısa bilgilendirme notuyla yazar. Karne notları ancak ilkokul ikinci sınıf ikinci yarıyıl sonundan itibaren yazılmaya başlanır. Bütün karnelere öğrencinin "hal ve gidiş" (Sozialverhalten) ile "çalışma ve öğrenme tutumu" (Lern- und Arbeitsverhalten) yazılır. 3. ve 4. sınıflarda Almanca, Matematik, Hayat ve Yurttaşlık Bilgisi (Deutsch, Mathematik und Heimat- und Sachunterricht) dersleri sınıf geçmeye etki eden derslerdir.

2.4. Ortak Karşılaştırma Sınavları

İkinci sınıfta Almanca (ortografi) dersinde öğrencilere rehberlik takviye çalışmaları yapılır. Bütün eyaletlerde 3. sınıfta Almanca

1 Esnek Okul Modeline ilişkin bilgiler Bavyera Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın <https://www.km.bayern.de/lehrer/meldung/6069/26-weitere-flexible-grundschulen-in-ganz-bayern-eingerichtet.html> adresinden 16.03.2018 tarihinde alındı.

ve Matematik dersleri ortak bir müfredatla yapılır ve öğrenme kazanımları **VERA 3** (Vergleichsarbeiten 3) sınavı ile ölçülür². Bu sınavda öğrencilerin okuma anlama becerilerinin yanı sıra, dil ve dili kullanma becerileri olan yazma, dinleme anlama ve ortografi (dili kurallarına uygun yazma becerisi) ölçülür.

IGLU (Internationale Grundschul-Lese-Untersuchung)/**PIRLS** (Progress in International Reading Literacy Study) sınavları ile Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki 16 eyaletteki ilkokulların dördüncü sınıfındaki öğrencilerin tamamının okuma becerileri ölçülür. Almanya uluslararası nitelikteki bu sınavları ilk defa 2016 yılında yapmış olup, bu sınavın yanı sıra **TIMSS** (Trends in International Mathematics and Science Study) sınavına da katılmaktadır. Dört yılda bir yapılan ve sonuncusu 2015 yılında uygulanan bu sınavda ise ilkokul öğrencilerinin matematik ve fen bilimleri alanındaki kazanımları ölçülmektedir.

2.5. Üst Eğitim Basamağına Geçiş

Öğrencilerin ilkokuldan sonra hangi okul türüne devam edebileceğine ilişkin ilk bilgilendirme toplantısı velilere 3. sınıfta yapılır. Bu toplantıda okul sistemi tanıtılır; mezuniyet ve mezuniyet sonrası eğitim öğretim imkânları hakkında bilgiler verilir. Öğrencilere ilkokul sonunda okul tarafından tavsiye edilen üst eğitim basamağına geçiş belgesi (Übertrittszeugnis mit Schullaufbahnenempfehlung) verilir. Çocuğun hangi okul türüne gideceğine dördüncü sınıfın sonunda Almanca ve Matematik dersleri ile Hayat Bilgisi derslerinden aldığı notların ortalamasına göre karar verilir. Öğrencilere notlarını yükseltebilmeleri için birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar zorunlu “esnek takviye dersleri” verilir. Bu sene yapılan çalışmalarda şeffaflık ve öğrencinin üzerinde başarılı olma baskısının hafifletilmesine çalışılır. Velilere ocak ayının başında çocuğunun akademik gelişimiyle ilgili yazılı olarak bilgi verilir. Böylece durumu kritik olan öğrencilerin ek ders veya takviye dersi almaları için gerekli zaman ayrılmış olur.

Mayıs ayına gelindiğinde, öğrenciler hangi okula gideceğini gösteren yönlendirme karnesini (Übertrittszeugnis) alırlar. Bu karnede;

- öğrencinin yıl içinde her bir dersten aldığı başarı notları,
- Almanca, Matematik ve Hayat-Yurttaşlık Bilgisi derslerinin genel not ortalaması
- öğrencinin sosyal, öğrenme ve ders çalışma tutumlarının değerlendirilmesi
- öğrencinin gelecekteki okul yaşantısını mevcut durumuyla ilişkilendiren okul görüşü yer alır.

Öğrencinin **Gymnasium** (üniversite eğitimi hedefleyen ortaokul ve lise) türü okula gidebilmesi için Hayat ve Yurttaşlık Bilgisi dersi ile Almanca, Matematik derslerinden not ortalamasının en az **2,33** olması gerekir. Almanca ve matematik derslerinin ortalaması 2,00'den yukarı olan öğrenciler için haziran ayında öğretmen-veli görüşmesi yapılır, bu görüşmede velinin isteği esas alınır. **Realschule** (mesleğe hazırlayan lise türü) için en az **2,66** olması gerekir. Almanca, Matematik ve Hayat-Yurttaşlık Bilgisi derslerinden ortalama **3.00** alan öğrenci **Mittelschule** için tavsiye belgesi alır. Grundschule'nin 4. sınıfına kadar yapılan başarılı eğitim yeterlidir. Öğrenci hangi okul türüne ilişkin tavsiye alırsa alsın, ilkokul 4. sınıftan sonraki bir üst eğitim basamağında 5. sınıfa devam etmek zorundadır.

2.6. Bir üst eğitim basamağında deneme dersi hakkı

Yukarıda verilen not ortalamalarının tutturamamış olmasına rağmen Gymnasium veya Realschule türü okullardan birine gitmek isteyen öğrenci, velisinin yazılı başvurusu üzerine bu okullarda deneme derslerine katılabilir. Deneme dersleri Almanca ve Matematik dersleridir. Üç gün içinde kendisine Almanca ve Matematik derslerinden eyalet genelinde ortak yapılan merkezi bir yazılı ve sözlü sınav yapılır; gösterdiği performans/sınav sonuçları notlandırılır. Bu deneme derslerinin sonunda

2 VERA – Karşılaştırmalı Eğitim Çalışmaları <http://www.projekt-vera.de/verapub/index.php?id=elterninfo00> adresinden 16.03.2018 tarihinde alındı.

yapılan sınavda alınan genel başarı notları, öğrencinin istediği okul türünde devam edip etmeyeceği konusunda karar verilmesini sağlar. Öğrenci yapılan sınavlardan en az bir 3 ve bir 4 alırsa, sınavı başarmış sayılır ve Gymnasium veya Realschule türü okullardan dilediğine gidebilir. Öğrenci iki tane 4 alması halinde de aile ısrar ederse Gymnasium veya Realschule türü okullardan dilediği okulda öğrenimine devam edebilir.

2.7. İlkokulda sınıf tekrarı

- Öğrencilerin bir üst sınıfa geçmesi, eyalet ilköğretim yönetmeliğinin (VSO) 46. maddesine göre düzenlenmiştir. Buna göre ilkokul 3. ve 4. sınıftaki öğrenciler şu hallerde sınıf tekrar ederler:
- Öğrenciler Almanca ve Matematik derslerinden 6 almış ve bu derslere ilave olarak Hayat ve Yurttaşlık Bilgisi dersinden 5'den daha iyi not alamamışsa veya
- öğrenci Almanca ve Matematik derslerinden 5, Hayat ve Yurttaşlık Bilgisi dersinden 6 almışsa

sınıf tekrarı yapar. Bunların dışında eyalet ilköğretim yönetmeliğinin (VSO) 48/1. maddesine göre öğrenci velisi isterse, birinci yarıyıl bitimine kadar okul idaresine yazılı olarak başvuruda bulunursa, bir alt sınıfı tekrar edebilir.

2.8. Grundschule türü okulun Türkiye'deki diploma denkliği

İlkokul (Grundschule) mezunu olanların aldıkları diploma (Abschlusszeugnis der Grundschule), Türkiye'deki ortaokullarımızın beşinci sınıfına geçenler düzeyindeki belgelere eşdeğer olarak değerlendirilir.

Bu okuldan sonra her hangi bir nedenle öğrenimine devam edememiş olan yetişkinler, yurt dışında Eğitim Ataşeliklerinden alacakları diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı açık öğretim okullarına kayıt yaptırıp, açık ve uzaktan öğretim yoluyla önce ortaokulu ve ardından liseyi okuyabilir. Lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyrıklı Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartların sağlanması halinde Türkiye'de veya Almanya'da bir üniversitede öğrenim

görülmeye de mümkündür.

3. Bavyera'da İlkokuldan Sonra Gidilen Üst Eğitim Okulları

İlkokuldan sonraki 5. sınıf öğrencinin yeni bir okula, öğretmene, arkadaşlarına ve öğrenme ortamına alışma aşamasıdır. Bu sınıfa devam eden öğrencilere okullar tarafından geniş kapsamlı destek hizmetleri verilmekte; ilkokuldan sonra veli ve öğrenciler seçilmiş olan okul türüyle ilgili olarak bilgilendirilmektedir. Bu yıl ilkokul öğretmenleri de alan derslerine girmekte ve öğrencinin çocuklukta getirdiği tutumlarının üst okul türlerine uygun dönüşümünün sağlanmasına çalışılmaktadır. Bunun yanı sıra takviye dersleri verilmektedir. Öğrenci 5. sınıfın sonunda seçilen okul türüne uyum sağlarsa, sorunsuz bir şekilde 6. sınıfa devam edebilir. Yeterli olmadığına kanaat getirilirse de seçilen okulda yönetmeliğin öngördüğü şekilde sınıf tekrarı yapar. Başarılı öğrenciler, aynı okulda bir üst sınıfa devam edebileceği gibi, **Realschule** veya **Gymnasium** türü okula da geçiş yapabilirler.

3.1. Mittelschule (Ortaokul)

Mittelschule (mesleki eğitime hazırlayan ve yönlendiren ortaokul) ilkokuldan sonra 5. sınıftan 9. sınıf veya 10. sınıfa kadar olan süreyi kapsar. Bu okul türü bazı eyaletlerde Hauptschule olarak adlandırılmaktadır. Dersler içerik olarak öğrencinin gelecekte tercih edeceği mesleklere yönlendirmeye uygun şekilde hazırlanmıştır. Bavyera Eyaleti Eğitim Öğretim Kanunu (Bayer. Erziehungs- und Unterrichtsgesetz (BayEUG)) uyarınca okul kayıtları Mittelschule'de ilkokulda olduğu gibi adrese dayalı kayıt sistemi (Sprengelprinzip) esas alınarak yapılır. Her bir okulun hangi bölgede yerleşik olan öğrencileri kayıt yapacağı önceden öngörülmüş olup, okulların internet sayfalarında ilan edilmektedir. Bu uygulamanın istisnaları; misafir öğrenci, yabancı öğrenci vd şeklinde yapılan kayıtlar olabilmektedir ve bu durumdaki bir öğrencinin hangi okula devam edeceği, eşdeğer okulların oluşturduğu okul havuzundan seçilebilir. Özel yetenekli öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemek için Mittelschule

ile Realschule arasında işbirliği yapılması mümkündür.

Mittelschule türü okulun şu üç özelliği vardır:

- Okul öncelikli olarak meslek eğitimine yönelik olup, teknik, ticaret ve sosyal alanlarda eğitim verilir.
- Tam gün okul uygulaması vardır.
- Mezuniyette orta düzey okul diploması (mittlerer Schulabschluss) verilir.

3.1.1. Karne/Not Verme/Sınıf Geçme

Öğrencinin sınıf geçebilmesi için genel ortalaması, aldığı bütün zorunlu ve seçimli derslerden (Vorrückungsfächer) en az 4 veya daha iyi olması gerekir. Zorunlu ve seçimli derslere istisna olan dersler; biçki dikiş, resim, el sanatları, müzik, beden eğitimi (Textiles Gestalten, Kunst, Werken, Musik ve Sport) dersleri olup, bu derslerin üçüncü grup zorunlu seçimli ders (Wahlpflichtfächergruppe) grubundan alınmaması gerekir.

3.1.2. Ortak Karşılaştırma Sınavları

Almanya'daki bütün eyaletlerde öğrenciler 8. sınıfta Almanca, Matematik ve 1. Yabancı dil (İngilizce veya Fransızca) derslerinden öğrenme kazanımlarının ölçülmesi amacıyla **VERA 8** sınavına tabi tutulur. Baviera'da ayrıca Matematik (10.sınıf), Almanca (6. sınıf), İngilizce (6. ve 10. sınıflar) ve Latince (6. sınıf) derslerinden ikinci basamak yıllık derecelendirme sınavları/çalışmaları (Sekundarstufe I Jahrgangsstufenarbeiten) ya da bir başka ifade ile ikinci basamak sıralama sınavları yapılır.

3.1.3. Bitirme Belgeleri

Mittelschule (ortaokul) türündeki okulu bitirme dereceleri şunlardır:

- *Erfolgreicher Abschluss der Mittelschule nach Jahrgangsstufe 9* (Ortaokulu 9. Sınıftan Sonra Başarı İle Bitirme Belgesi)
- *Qualifizierender Abschluss der Mittelschule nach Jahrgangsstufe 9* (Ortaokulu 9. Sınıftan Sonra Nitelikli Bitirme Belgesi)
- *Mittlerer Schulabschluss an der Mittelschule nach Jahrgangsstufe 10*

(Ortaokulu 10. Sınıftan Sonra Orta Derece İle Bitirme Belgesi)

- *Qualifizierter beruflicher Bildungsabschluss (Quabi)* (Ortaokulu 10. Sınıftan Sonra Mesleki Eğitimle Nitelikli Bitirme Belgesi)

9. sınıfta olan ve bir yıl mesleki uygulama eğitimi alan/staj yapan öğrenciler yoğun geçen uygulamalı eğitimin ardından yapılan ve başarılı bir bitirme sınavına dayalı olan ortaokulu başarı ile bitirme belgesi (erfolgreichen Abschluss der Mittelschule nach bestandener Abschlussprüfung mit hoher Praxisorientierung) alabilirler. Ortaokulu (9. sınıftan sonra) nitelikli bitirme derecesi ile bitirebilecek kapasitesi olan öğrenciler de diledikleri takdirde bu dereceyi almak için gönüllü olarak 9. sınıfa geçebilir.

Öğrenciler, 10. sınıfta orta dereceli bitirme belgesi (mittlerer Schulabschluss) alabilirler. Bu belge öğrencilere bir üst eğitim basamağına devam etme hakkı verir ve bu derece orta dereceli lise (Realschulabschluss) bitirme belgesine eşdeğerdir.

“Quabi” olarak adlandırılan orta dereceli okul bitirme belgesi (mittlerer Schulabschluss), daha önceden ortaokul (Mittelschule) öğrencilerine verilen nitelikli bitirme belgesi (qualifizierender Abschluss) ve üstün başarıyla bitirilen meslek eğitimi (überdurchschnittlichen Berufsabschluss) ile aynıdır. Bu belge ise öğrencinin yeterli düzeyde İngilizce bilmesi ve meslek odasından en az 3 başarı notuyla alacağı bonservis (Kammerzeugnis) belgesine sahip olması halinde ortaokul (Mittelschule) tarafından düzenlenir düzenlenir.

3.1.4. Üst Eğitim Basamağına Devam Etme Seçenekleri ve Okullar Arası Geçişler

Ortaokulu (Mittelschule) başarı ile bitirenler sanat okuluna (Berufsschule) veya sanat meslek okuluna (Berufsfachschule) devam edebilirler. Ortaokulu nitelikli bitirme belgesi (qualifizierender Abschluss) öğrenciye ortaokulu orta dereceli okul bitirme sınıfına (Mittlere-Reife-Zug) veya iki kademeli ticaret okuluna (Wirtschaftsschule³) geçme hakkı da verir. 10. sınıfın sonunda ortaokul bitirme belgesi ile veya nitelikli mesleki

eğitim bitirme belgesi ile üst eğitim verilen meslek okuluna (berufliche Oberschule, Fachoberschule veya Berufsoberschule), meslek akademisine (Fachakademie) veya liseye (Gymnasium) devam etmek mümkündür.

Mittelschule (ortaokul) türünde sınıflar arası M-Zug geçişleri aşağıdaki kurallara göre yapılır⁴:

Mittelschule'den M-Zug sınıfına geçiş		GEREKLİ ŞARTLAR
Mittelschule 6	Mittelschule M 7	Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması ara karnede 2.66 ve üstü ise veli dilekçe verir. Geçiş mümkündür. Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması 3,00 ve üstü ise, veli dilekçe verir. Giriş sınavını başarmasına bağlıdır.
Mittelschule 7	Mittelschule M 8	Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması ara karnede 2,33'a kadar ise doğrudan geçer. 2.66 ve üstü ise veli dilekçe verir. Giriş sınavını başarmasına bağlıdır.
Mittelschule 8	Mittelschule M 9	Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması ara karnede 2,33'a kadar ise doğrudan geçer. 2.66 ve üstü ise veli dilekçe verir. Giriş sınavını başarmasına bağlıdır.
Mittelschule 9	Mittelschule M 10	Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması kalifiye mezuniyet karnesinde (Qualizeugnisinde) 2.33'e kadar velinin dilekçe vermesi ile doğrudan geçer. 2.66 ve üstü ise veli dilekçe verir. Ama giriş sınavını başarmasına bağlıdır.

Mittelschule (ortaokul) türünden Realschule okul türüne geçişler

Mittelschule'den Realschule'ye geçiş		GEREKLİ ŞARTLAR
Mittelschule 5	Realschule 5	Geçiş karnesinde (Übertrittszeugnis) Almanca, Matematik not ortalaması 2.5'e kadar doğrudan geçer.
Mittelschule 5	Realschule 6	Yıl sonu karnesinde Almanca, Matematik ve İngilizce not ortalaması 2.0'a kadar deneme süresi şartı ile geçiş mümkündür. Diğer hallerde giriş sınavını başarırsa deneme süresi şartıyla geçebilir. (Deneme süresinde başarısız olursa geri gönderilir)
Mittelschule 6/7/8	Realschule (R6) 7/8/9	Yıl sonu karnesinde Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması 2.0'a kadar, deneme süresi şartıyla geçer. Veli ile danışma görüşmesi yapılır, son karar veliye aittir. (Deneme süresinde başarısız olması durumunda geri gönderilir)
Mittelschule 9	Realschule 10	Giriş sınavını başarırsa deneme süresi şartıyla geçebilir. (Deneme süresinde başarısız olursa geri gönderilir)

Mittelschule (ortaokul) türünden Gymnasium geçişleri aşağıdaki kurallara göre yapılır:

Mittelschule'den Gymnasium'a geçiş		GEREKLİ ŞARTLAR
Mittelschule 5	Gymnasium 5	Geçiş karnesinde (Übertrittszeugnis) Almanca, Matematik ortalaması 2.0'a kadar doğrudan geçer. Diğer istisnai özel durumlarda öğretmenler kurulu tarafından yapılan seviye tespit sınavını başarmasına bağlıdır.
Mittelschule 5/6	Gymnasium 6	Giriş sınavını başarması halinde geçiş mümkündür.

3.1.5. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Mittelschule mezunu olanların aldıkları bitirme belgeleri (Abschlusszeugnis der Mittelschule; erfolgreicher Hauptschulabschluss, Qualifizierender Hauptschulabschluss,

Abschlusszeugnis der Klasse 9 der Hauptschule, Abschlusszeugnis der Förderschule), Türkiye'deki ortaokullarımızın 10. sınıfına geçenler düzeyindeki belgelere eşdeğer olarak değerlendirilir.

Öğrencilerin yurt dışında Eğitim Ataşeliklerinden alacakları bu diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesine kayıt yaptırıp, Türkiye Cumhuriyeti Lise Diplomasını açık ve uzaktan öğretim yoluyla okuması ve lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartları sağlaması halinde Türkiye’de veya Almanya’da bir üniversitede öğrenim görmesi de mümkündür.

3.2. Realschule

Realschule (üst dereceli ortaokul) türü okul ilkokuldan sonra 5 – 10. sınıflar arasındaki eğitim dönemini kapsar ve burada kuram ve uygulamayı birleştiren genel eğitim ve mesleğe hazırlık eğitimi verilir. Bu okula girebilmek için genel not ortalamasının 2,66 olması gerekmektedir. Daha düşük ortalama halinde öğrencinin üç günlük deneme dersine devam etmesi ve buna bağlı süreçlere göre karar verilmesi söz konusudur. Realschule ile Mittelschule özel yetenekli çocukların yetenekli olduğu alanlarda eğitim alması konusunda için işbirliği yapılabilir.

Bu okul türünde birinci yabancı dil 5. sınıftan itibaren, ikinci yabancı dil ise seçmeli olarak 7. sınıftan itibaren okutulur. 9. ve 10. sınıfta yetenek ve eğilimlerine uygun olarak, iki saatlik zorunlu seçmeli dersler alırlar. Öğrenciler 7. sınıftan sonra üç alanda oluşturulan zorunlu seçmeli ders grupları (Wahlpflichtfächergruppe) içinde yer alan dersleri seçerler.

- Zorunlu Seçmeli Ders Grubu I: Matematik, fen bilimleri teknik dalların ağırlıklı olduğu alan
- Zorunlu Seçmeli Ders Grubu II: Ticaret Alanı (Bu alandaki eğitimin 2019/2020 öğretim yılından itibaren 6. sınıfta başlatılması öngörülmektedir).
- Zorunlu Seçmeli Ders Grubu IIIa⁵: Ağırlıklı olarak 2. Yabancı Dil Fransızca,
- Zorunlu Seçmeli Ders Grubu IIIb: Ağırlıklı olarak sosyal bilimler, ev ekonomisi, müzik-güzel sanatlar dallarının olduğu alan

Realschule bir bitirme sınavı (Abschlussprüfung) ile sona erer ve diploma (Realschulabschluss) verilir.

3.2.1. Karne/Notlar/Sınıf Geçme

Öğrencinin sınıf geçebilmesi aldığı bütün zorunlu ve seçimlik derslerden (Vorrückungsfächer) aldığı notlara bağlıdır. Öğrenci yılsonu karnesinde bu derslerin birinden 6 veya ikisinden 5 alırsa sınıf geçemez. Zayıfları olanlar veya başarısız olanlar Mittelschule türü okula yönlendirilebilir. Öğrencinin velisinin talebi üzerine Almanca, İngilizce, Matematik ve aldığı zorunlu seçimlik ders grubundaki derslerden 5’ten daha kötü notu olmaması halinde 5-9. sınıflar arasında denemek üzere üst sınıfa geçirilebilir.

Öğrenciler 7-9. sınıflarda yapılan tekrar sınavından (Nachprüfung) başarılı olması halinde de sınıf geçebilir. Almanca dersinden 6 veya daha kötü notu olan öğrenciler tekrar sınavına giremez. Ayrıca sınıf tekrarı yapan başarısız öğrenciler de yapılan tekrar sınavına giremezler.

3.2.2. Ortak Karşılaştırma Sınavları

Almanya Federal Cumhuriyeti’ndeki bütün eyaletler 8. sınıfta Almanca, Matematik ve 1. yabancı dil (İngilizce veya Fransızca) standart bir seviye tespit sınavı olan **VERA 8**’i uygulamaktadır. Bunun yanı sıra Bavyera Eyaletinde Matematik (10.sınıf), Almanca (6. sınıf), İngilizce (6. ve 10. sınıflar) ve Latince (6. sınıf) derslerinden ikinci basamak yıllık derecelendirme sınavları/çalışmaları (Sekundarstufe I Jahrgangsstufenarbeiten) ya da bir başka ifade ile ikinci basamak birinci kademe sıralama sınavları yapılmaktadır.

3.2.3. Bitirme Belgeleri

Realschule türü okullarda bütün ikinci basamak I (Sekundarstufe I) bitirme belgeleri verilmektedir. Temel amaç, orta dereceli okul bitirme belgesi (Mittlerer Schulabschluss / Realschulabschluss) verilmesidir.

3.2.4. Üst Eğitim Basamağına Devam Etme Seçenekleri ve Okullar Arası Geçişler

5. sınıf ilkokul ile üst okul basamakları arasında eklenmiş ortak sınıftır. Burada

5 Mevzuata göre Okul Aile Birliği tarafından talep edilmesi halinde Türkçe dersinin de Seçmeli Yabancı Dil dersi olarak açılması imkânı vardır.

verilen yoğun danışmanlık ve destek hizmetleri öğrencinin okul geleceği için seçilmiş olunan okul türünün uygunluğuna kanaat getirilmesi veya okul türünün 5. sınıftan sonraki yıl için değiştirilmesi

aşamasıdır. İlkokuldan sonra liseye gitmek yerine bu okul türünü tercih eden öğrencilerin bu okul türünden liseye geçmesi aşağıdaki hallerde mümkündür:

Realschule'den Gymnasium'a geçiş		GEREKLİ ŞARTLAR
Realschule 5	Gymnasium 5	Sınıfını geçmiş ve yılsonu karnesinde, Almanca, Matematik ortalaması 2.50'e kadar doğrudan geçer. Diğer istisnai özel durumlarda öğretmenler kurulu tarafından yapılan seviye tespit sınavını başarmasına bağlıdır.
Realschule 5/6	Gymnasium 6	Sınıfını geçmiş ve yıl sonu karnesinde Almanca, Matematik ve İngilizce ortalaması 2.0'a kadar doğrudan geçer. Diğer durumlarda kabul sınavını başarıyla deneme süresi şartı ile geçer. (Gymnasium'da deneme süresi içinde başarısız olursa geri gönderilir)
Mittelschule ve Realschule 6. ve üstü sınıflar	Gymnasium 7 ve üstü sınıflara	Kabul sınavını başarıyla deneme süresi şartı ile geçer. Deneme süresi içinde başarısız olursa geri gönderilir.

Realschule türü okula giden öğrenciler, eğitim süresi içerisindeki gelişmelerine göre, ileriki yıllarda meslek eğitimi veya genel eğitimi tercih etme konusunda daha rahat hareket etme imkânına sahiptir. Bu okulu bitirme belgesi (Realschulabschluss veya mittlerer Bildungsabschluss) aynı zamanda meslek lisesi olgunluğu (Fachoberschulreife) olarak kabul edilir ve bu diploma ile meslek eğitimine başlanabilir. Bu okulları bitiremeyenlere ise Mittelschule bitirme diplomasına denk bir belge verilir.

Belli şartların yerine getirilmesi halinde de değişik okul türlerinde (Fachoberschule, Berufliche Oberschule, Gymnasium) eğitim öğretim hayatına devam edilebilir. Seçilen okul türünün özelliğine göre not ortalaması aranabileceği gibi, öğrenciden yapılacak giriş sınavını kazanması ve/veya deneme dersine girmesi istenebilir. Bavyera Eyaletinde lise (Gymnasium) programına doğrudan başlayamamış olanlara sunulan ilave bir seçenek olarak birçok yerde giriş/hazırlık sınıfları (Einführungsklassen) oluşturulmuştur. Realschule türü okula devam eden öğrenciler ticaret okulu (Wirtschaftsschule), Mittelschule türü okula giden öğrenciler orta dereceli bitirme sınıfı (M-Zug Mittlerer Schulabschluss) oluşturularak öğrencilerin lise (Gymnasium) türü okula geçişleri için seçenekler oluşturulmaktadır. Bu geçiş sınıfları liselerin

10. sınıfına denk gelmektedir. Bu sınıfı başarı ile geçen öğrenciler doğrudan liselerin eleme aşamasına (Qualifikationsphase) 11. sınıftan itibaren alınmaktadır.

3.2.5. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Mittleren Schulabschluss (Mittlerer Schulabschluss, Mittlere Reife Zug, Mittlere Reife Zug (Hauptschule / Mittelschule) Realschulabschluss, Abschlusszeugnis der Realschule belgesini alanlar; Türkiye'de liselerimizin 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

Wirtschaftsschulabschluss (Mittlere Reife) belgesini alanlar da aynı şekilde liselerimizin 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

İki yıllık Berufsfachschule sonunda Abschlusszeugnis der zweijährigen Berufsfachschule, belgesini alanlar; meslek liselerimizin alanları ile ilgili 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

Öğrencilerin yurt dışında Eğitim Ataşeliklerinden alacakları diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesine kayıt yaptırıp, Türkiye Cumhuriyeti Lise Diplomasını açık ve uzaktan öğretim yoluyla okuması ve lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartları sağlaması halinde Türkiye'de veya Almanya'da bir üniversitede öğrenim görmesi mümkündür.

3.3. Wirtschaftsschule (Ticaret Okulu)

Ticaret okuluna (Wirtschaftsschule) ortaokul (Mittelschule) 6. veya 7. sınıftan sonra gidilir. (Diğer okul türlerinin 9. sınıf mezunları da bu okulun 10 ve 11. sınıfına

devam ederek mittlere Reife derecesi ile mezunu olabilirler.) Bu okul ticaret ve idare alanlarında eğitim verir ve 10. sınıf sonunda mezun olunur. Bu okula Wirtschaftsschule geçişler aşağıdaki kurallara göre yapılır:

Wirtschaftsschule'ye geçiş	GEREKLİ ŞARTLAR
Dört kademeli Wirtschaftsschule 7. Sınıfı doğrudan geçiş Gymnasium veya Realschule öğrencileri Not ortalaması yerine deneme Dersi Aile tercihinin bağlı geçişler	Almanca, Matematik ve İngilizce derslerinden ara karnede (ya da Mittelschule Mittlere Reife Sınıfı Seçme Sınavı ile) veya yılsonu karnesinde genel not ortalaması en az 2,66. Gymnasium veya Realschule öğrencileri 7. sınıfta öğrenim görmeye hak kazandıklarını belgelendirmeleri halinde veya Wirtschaftsschule 7. sınıfta okutulana zorunlu ve seçimli derslerden (Vorrückungsfächer) aldığı notlardan birinin 5 veya Almanca, (zorunlu ders ise) İngilizce ve matematik dersinden asgari 4 almış olmak gerekir. Üç gün süren deneme dersi sonunda Almanca ve matematik derslerinden yapılan merkezi yazılı ve sözlü yeterlilik sınavına bağlı olarak bir dersten en az 3, diğerinden 4 alan öğrenci başarılı sayılır ve geçiş yapılabilir. Aileler yapılan sınavlarda öğrencinin her iki dersten de 4 alması halinde de bu okul türünü tercih edebilir.
Üç kademeli Wirtschaftsschule 8. sınıfına giriş M-Zug öğrencileri, Realschule veya Gymnasium öğrencileri Not ortalaması yerine deneme Dersi Aile tercihinin bağlı geçişler	Mittelschule öğrencileri; Almanca, Matematik ve İngilizce derslerinden ara karnede (ya da Mittelschule Mittlere Reife Sınıfı Seçme Sınavı ile) veya yılsonu karnesinde genel not ortalaması en az 2,66 Ortaokul M-Zug öğrencileri, Realschule veya Gymnasium 8. sınıfta öğrenim görmeye hak kazandıklarını belgelendirmeleri veya Wirtschaftsschule 8. sınıfta okutulana zorunlu ve seçimli derslerden (Vorrückungsfächer) aldığı notlardan birinin 5 veya Almanca, (zorunlu ders ise) İngilizce ve matematik dersinden asgari 4 almış olmak gerekir. Üç gün süren deneme dersi sonunda Almanca ve matematik derslerinden yapılan merkezi yazılı ve sözlü yeterlilik sınavına bağlı olarak bir dersten en az 3, diğerinden 4 alan öğrenci başarılı sayılır ve geçiş yapılabilir. Aileler yapılan sınavlarda öğrencinin her iki dersten de 4 alması halinde de bu okul türünü tercih edebilir.
Dört kademeli Wirtschaftsschule 8., 9. veya 10 sınıfa giriş	Ortaokuldan 8. veya 9. sınıfa geçmek için; seçme sınavı veya deneme dersi sonunda başarılı olma zorunluluğu vardır. Ortaokul ara karnede önceki sınıfta görülen Almanca, İngilizce ve matematik derslerinin genel not ortalamasının en az 2,33 olması veya bu ortalamayı Mittlere-Reife-Klasse veya ortaokulun yılsonu karnesinde tutturmuş olması halinde giriş sınavı yapılmaz. 10. sınıfa geçmek için , seçme sınavı veya deneme dersi sonunda başarılı olma zorunluluğu vardır. Ortaokul ara karnede önceki sınıfta görülen Almanca, İngilizce ve matematik derslerinin genel not ortalamasının en az 2,33 olması veya bu ortalamayı Mittlere-Reife-Klasse giriş sınavında tutturmuş olması halinde giriş sınavı yapılmaz. Ortaokul Mittlere-Reife-Klasse öğrencileri, Realschule veya Gymnasium öğrencileri deneme süresinin ve giriş sınavını kazanırsa, bir üst sınıfta öğrenim görmeye hak kazanırsa veya karnesinde Wirtschaftsschule'de devam edeceği bir üst senenin zorunlu ve seçimli derslerinden (Vorrückungsfächer) aldığı notlardan birinin 5 olması ve İngilizce yabancı dil dersi almış olması halinde giriş sınavı yapılmaz.
Üç kademeli Wirtschaftsschule 9. 10. sınıfa giriş	9. sınıfa geçmek için seçme sınavı veya deneme dersi sonunda başarılı olma zorunluluğu vardır. Ortaokul ara karnede önceki sınıfta görülen Almanca, İngilizce ve matematik derslerinin genel not ortalamasının en az 2,33 olması veya bu ortalamayı Mittlere-Reife-Klasse veya ortaokulun yılsonu karnesinde tutturmuş olması halinde giriş sınavı yapılmaz. 10. sınıfa geçmek için , giriş sınavı veya deneme dersi sonunda başarılı olma zorunluluğu vardır. Ortaokul ara karnede önceki sınıfta görülen Almanca, İngilizce ve matematik derslerinin genel not ortalamasının en az 2,33 olması veya bu ortalamayı Mittlere-Reife-Klasse giriş sınavında tutturmuş olması halinde giriş sınavı yapılmaz. Ortaokul Mittlere-Reife-Klasse öğrencileri, Realschule veya Gymnasium öğrencileri deneme süresinin ve giriş sınavını kazanırsa, bir üst sınıfta öğrenim görmeye hak kazanırsa veya karnesinde Wirtschaftsschule'de devam edeceği bir üst senenin zorunlu ve seçimli derslerinden (Vorrückungsfächer) aldığı notlardan birinin 5 olması ve İngilizce yabancı dil dersi almış olması halinde giriş sınavı yapılmaz.

İki kademeli Wirtschaftsschule'nin 10. sınıfına	Ortaokul (Mittelschule) çıkışlı olup - Qualifizierender Abschluss der Mittelschule veya - erfolgreicher Abschluss der Mittelschule ve deneme süresinde başarılı bulunmak. Ortaokul Mittlere-Reife-Klasse öğrencileri, Realschule veya Gymnasium öğrencileri başarılı veya başarısızlıkla bitirdikleri 9. sınıftan sonra, 9. sınıf yılsonu karnesinde Almanca ve İngilizce ders notlarının en az 4 olması.
İki kademeli Wirtschaftsschule'nin 11. sınıfına	Bu aşamada geçiş mümkün değildir.

3.3.1. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Wirtschaftsschulabschluss (Mittlere Reife) belgesini alanlar da aynı şekilde ticaret meslek liselerinin 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

Öğrencilerin yurt dışında Eğitim Ataşeliklerinden alacakları bu diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesine kayıt yaptırıp, Türkiye Cumhuriyeti Lise Diplomasını açık ve uzaktan öğretim yoluyla okuması ve lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartları sağlaması halinde Türkiye'de veya Almanya'da bir üniversitede öğrenim görmesi mümkündür.

3.4. Berufsschule (Meslek Okulu)

9 yıllık ilköğretim 1. kademe (Grundschule) ve ilköğretim 2.kademede (Mittelschule) zorunlu eğitimini tamamlamış veya bu okuldan ayrılmış olan ve kısa yoldan hayata atılmak isteyen bütün gençler meslek okullarına devam etmek zorundadırlar. Tercih edilecek meslek alanları öğrencinin 9. sınıf sonunda almış olduğu notlara göre belirlenir. Bu okullar genellikle üç yıl sürelidirler. Bu okullara devam ederek meslek edinmek isteyen gençler hem işyerinde uygulama yapmakta hem de teorik bilgiler için meslek okulunun alanları ile ilgili sınıflarına devam etmektedirler.

Bitirme sınavını başarıyla verenler İngilizce dil yeterliliğine de sahiplerse Mittlere Reife diploması edinebilmektedirler.

3.4.1. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Berufsschule ilke olarak Türkiye'deki Mesleki Eğitim Merkezlerinde verilen eğitim gibi değerlendirilmektedir. Bu okula devam edenlerden (Mittlere Reife) belgesini alanlar, liselerimizin 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

Öğrencilerin bu diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesine kayıt yaptırıp, Türkiye Cumhuriyeti Lise Diplomasını açık ve uzaktan öğretim yoluyla okuması ve lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartları sağlaması halinde Türkiye'de veya Almanya'da bir üniversitede öğrenim görmesi mümkündür.

3.5. Berufsfachschule – BFS – (Sanat Meslek Okulu)

Berufsfachschule; en az iki yıllık sanat meslek okuludur. Bu okulun iki türü vardır; diploma ile tamamlanan bir meslek eğitimini verir. Bu okulda öğrenim tam gün yapılmaktadır. Genel eğitimin yanı sıra seçilen meslek eğitimine uygun derslerden de pratik eğitim verilmektedir. Meslek sanat okuluna devam ederken öğrenci aynı zamanda başka bir kuruluştaki meslek öğrenimi de devam ediyorsa o bir yıl okulun öğrenim süresinden sayılır. Sanat meslek okulları, meslek öğrenim dalları açısından çok geniş bir alanda eğitim vermektedir.

Bu okullar, öğrencileri bir ya da birkaç mesleğe hazırlar. İki ya da üç yıllık meslek eğitimi sonucunda bir meslek diploması verilir. Eğitimi iyi derecede tamamlayan öğrenciler aynı zamanda Mittlerer Schulabschluss diplomasını da almaya hak kazanırlar.

3.5.1. Türkiye'deki Diploma Denkliği

İki yıllık Berufsfachschule sonunda Mittlerer Schulabschluss, Abschlusszeugnis der zweijährigen Berufsfachschule, belgesini alanlar; meslek liselerimizin alanları ile ilgili 11. sınıfına geçenler düzeyinde eğitim almış sayılırlar.

Öğrencilerin yurt dışında Eğitim Ataşeliklerinden alacakları bu diploma denkliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesine kayıt yaptırıp, Türkiye Cumhuriyeti Lise Diplomasını açık ve

uzaktan öğretim yoluyla okuması ve lise mezuniyetinin ardından Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile gerekli şartları sağlaması halinde Türkiye’de veya Almanya’da bir üniversitede öğrenim görmesi mümkündür.

3.6. Berufsoberschule – BOS (Yüksek Meslek Okulu)

Berufsoberschule BOS, Berlin, Schleswig-Holstein, Hamburg, Niedersachsen, Bremen, Nordrhein-Westfalen (FOS 12 B + FOS 13 karşılığı BOS’tur), Rheinland-Pfalz, Baden-Württemberg und Bayern eyaletlerinde vardır. 12. ve 13. sınıflarda gidilen bu okullarda, Teknik, Ticaret, Sosyal İşler ve Tarım alanlarında eğitim verilmektedir. Dersler genel eğitim ve meslekle ilgili teorik alanları kapsamaktadır. Yüksek meslek okulu iki yıl süreyle devam edilen tam zamanlı bir eğitim kurumudur ve öğrenciler buradan mezun olduktan sonra meslek yüksekokulunda (Fachhochschule) eğitim hakkı sağlayan meslek lisesi diplomasını (Fachhochschulreife), mesleğe bağlı lise diplomasını (fachgebundene Hochschulreife) veya genel lise diplomasını (allgemeine Hochschulreife, ikinci yabancı dille) elde edebilir.

3.6.1. Berufsoberschule Giriş Şartları

Alman Kültür Bakanları Konferansı (Kultusministerkonferenz) tarafından 25.11.1976 ve 03.12.2010 tarihlerinde alınan kararlar uyarınca, bu okulun 12. sınıfına kabul edilmek için gerekli olan ön koşul meslek eğitiminin tamamlanmış olmasıdır. Ancak bazı eyaletlerde orta düzeyde bir lise diplomasına (mittleren Bildungsabschluss) veya buna eşdeğer bir diplomaya sahip olan öğrencilerin de kabul edilebildiği bir yüksek meslek okulu hazırlık sınıfı (11. sınıf) imkanı da bulunmaktadır.

Bir meslek eğitimi için verilen hazırlık eğitimi başarı ile bitirenler Berufsoberschule türündeki okullara şu şartlarla kabul edilir: Okul bitirme belgesinin bir meslek eğitimiyle (mittleren Schulabschluss der Berufsschule / Berufsfachschule, qualifizierter beruflicher Bildungsabschluss – „Quabi“) ilişkili olması veya ortaokulda M-Zug okuduğunu belgelendirmesi veya Wirtschaftsschule türü okulu orta dereceli

okul diploması (mittleren Schulabschlusses) ile bitirmiş olması veya Almanca, İngilizce ve matematik derslerinden yeterlilik sınavını vermesi. Hazırlık sınıfı tam gün ders (Haftalık 33 saat) uygulaması ile Berufsoberschule hazırlığı yapmaktadır.

Bir sanat eğitimi başarı ile bitirenlerin 12. sınıfa geçmesi ve doğrudan eğitime başlaması şu şartlarda kabul edilebilir: Lisenin 12. sınıfına geçmiş olmak; Almanca, İngilizce ve matematik derslerinin karne veya bitirme belgesinde 3,5 olması veya meslek eğitimi için verilen hazırlık eğitimi başarı ile tamamlaması veya Almanca, İngilizce ve matematik derslerinden yapılan sınavları başarı ile vermiş olmak.

Mesleki hazırlık eğitime kabul edilmek için gerekli şartlar şunlardır: Asgari iki yıl süren ve devlet tarafından tanınan bir meslek eğitimi tamamlamış olmak veya devlet sınavı ile tamamlanan iki yıllık bir meslek eğitimi tamamlamış olmak veya bir kurum için yapılan ikinci veya üçüncü kademe mesleki yeterlilik sınavının başarı ile vermiş olmak veya asgari beş yıl süreli iş deneyimine sahip olmak.

Berufsoberschule eğitimine hazırlık için Almanca, İngilizce ve matematik derslerinden (akşamları ve/veya cumartesi günleri) hazırlık kursları açılır.

3.6.2. Sanal BOS Eğitimi (VIBOS)

Bavyera Eyaletinde Fachabitur sınavlarına hazırlık olarak Erlangen Berufsoberschule tarafından bir – iki yıl süren ve örgün eğitime devam edemeyenler için sanal yolla (virtual) dışarıdan bitirme sınavları (Nichtschülerprüfung) eğitimi çevrimiçi (online) olarak sunulmaktadır. Gelecekte yükseköğrenim olgunluk sınavı (Hochschulreife) yapılması öngörülmektedir.

3.6.3. BOS Eğitimi Burs ve Destek Programları

Öğrencilere ailenin gelir düzeyine bakılmaksızın BAFÖG yardımı yapılmaktadır (Förderung nach § 2 Abs. 1 Nr. 4 BAFöG). Bavyera çıraklık eğitimi ile BOS hazırlık eğitimi eşit düzeyde tanınmaktadır.

3.6.4. Üst Eğitim Basamağına Devam Etme Seçenekleri ve Okullar Arası Geçişler

BOS'u bitirme süresi; istenilen diploma türüne ya da ders planına göre değişmektedir. Öğrenci tam gün eğitim ya da 2 yıl yarım gün eğitim olarak 12. sınıfın sonunda isteğe bağlı olarak girdiği bitirme sınavını başarırsa Fachhochschule'ye (Meslek Yüksekokulu) devam etme yolunu açan "Fachhochschulreife"yi alabilme imkânına sahiptir⁶.

BOS mezunu olanlar gerekli şartları sağlamları halinde Almanya Federal Cumhuriyeti kamu hizmetleri okuluna veya askeri okullara da gidebilir.

3.6.5. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Bu okulu başarı ile bitirenler Fachhochschulreife belgesini alanlar Türkiye'deki meslek liselerini bitirenler derecesinde öğrenim görmüş sayılırlar.

"Fachhochschulreife"yi alanlar Üniversiteyi Türkiye'de okumak istemeleri halinde her bir üniversite tarafından ilan edilen Yabancı Uruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) duyurularını takip ederek, dilediği üniversitenin arzu ettiği programda giriş şartlarını sağlayarak yükseköğrenim görebilir.

3.7. Fachoberschule - FOS (Üst Meslek Okulu)

11 ve 12. (Bavyera'da 13.) sınıfları kapsayan bu lise Teknik, Beslenme, Ticaret/ Yönetim/Hukuksal bilgiler, Sosyal İşler, Tasarım alanlarında eğitim vermektedir. Öğrenimin sonunda çeşitli dallarda öğrenime devam etme imkanı sunulan Meslek Yüksekokullarına giriş hakkı elde edilmektedir. Genel eğitim ve branşla ilgili teorik ders içeriğinin yanısıra pratik çalışma da burada önemli yer tutmaktadır. Öğrenciler 11. sınıfta yarım dönem kamu veya özel sektörde ya da okuldaki atölyelerde pratik çalışma yapabilmektedirler.

3.7.1. FOS Giriş Şartları

Üst meslek eğitim okulu olan Fachoberschule türü okula giriş; orta dereceli okul bitirme belgesi ile (mittlerer Schulabschluss) derecesini aldıktan sonra aşağıdaki şartların sağlanması ile mümkündür. Bavyera'da 13. sınıfa alınmak için Fachhochschulreife derecesine sahip olunması ve not ortalamasının en az 3,0 olması şartı aranmaktadır⁷.

Bunun dışında, öğrencinin Almanca, İngilizce ve Matematik derslerinden okul bitirme belgesindeki not ortalamasının en az 3,5 olması veya okul bitirme belgesinde gerekli not ortalamasını sağlayamamış olmakla birlikte 10. sınıfta öğrenim görülen okuldaki bir öğretmenin öğrencinin yüksek yetenekleri sayesinde başarılı olacağına ilişkin kanaat mektubu gereklidir. Bu okul öncelikle ortaokulların M-Zug (Mittlere-Reife-Klassen) ve Wirtschaftsschule mezunlarına yöneliktir. Kayıt kabul işlemleri yüz yüze yapılan mülakat ile yapılmaktadır. Kesin kabul işlemleri deneme süresinde başarılı bulunmaya bağlı olup, 15 Aralık tarihinde sona ermektedir. Başvuranların sayıca fazla olması halinde bir yıllık hazırlık sınıfı açılıp, başarılı olanlar seçilebilmektedir.

Öğrencilerin 11. sınıfa kabul edilebilmesi için Gymnasium 11. sınıfa geçmiş olması veya Almanca, İngilizce ve Matematik derslerinden bitirme belgesinde (mittleren Schulabschluss) aldıkları notun 3,5 olması ve nihayet hazırlık sınıfını başarmış olmaları gerekmektedir.

Bitirme karnesinde Almanca, İngilizce veya Matematik derslerinden aldığı notları belgelendiremeyenler, mesleğe uygunluk/ yetenek sınavına tabi tutulmaktadır. Bu okul türünde tasarım bölümüne yetenekli adaylar alınmaktadır.

Bu okul türünde M-Zug öğrencilerinden 10. sınıftan uygun görülen öğrenciler ikinci yarıyıl (öğleden sonraları veya cumartesi günleri) Fachoberschule eğitimine

6 Abitur an der beruflichen Oberschule konusundaki bilgiler, <http://www.abi-nachholen.de/berufliche-oberschule.html> adresinden 16.03.2018 tarihinde alındı.

7 FOS Jahrgangsstufe 13 bilgileri <https://www.bfn.de/berufliche-oberschule/fachoberschule/fos-13/> adresinden 16.03.2018 tarihinde alındı.

hazırlanmaları için Almanca, İngilizce ve matematik derslerinden hazırlık kursu açılır.

3.7.2. Üst Eğitim Basamağına Devam Etme Seçenekleri

FOS, 11 ve 12. sınıflardan itibaren bitirme sınavını başarıyla vermek kaydıyla Meslek Yüksekokullarına geçiş derecesi olan Fachhochschulreife ile biter. Meslek Yüksekokulunda temel eğitimi başarıyla tamamlamış olan öğrenciler, öğrenim gördükleri alana bağlı olarak üniversitelerin ilgili bölümlerine geçebilirler. Meslek Yüksekokulunu başarıyla bitiren öğrenciler üniversitelerde istedikleri bölüme kayıt yaptırarak, yüksek öğrenimlerine devam edebilirler.

Meslek Lisesi (Fachhochschulreife)'ni bitirme diploma notu yüksek olan öğrenciler için 13. sınıfa giriş hakkı tanınabilmektedir. Öğrenci ikici yabancı dili bildiğini belgelendirdiği takdirde genel lise (Allgemeine Abitur, fachgebundenen veya allgemeinen Hochschulreife) diplomasını da elde ederek Meslek Yüksekokulları dışında üniversitelere de kayıt yaptırma imkânına sahip olabilmektedir.

3.7.3. FOS Eğitimi Burs ve Destek Programları

Öğrenciler 11. sınıfta meslek eğitimini tamamlama şartı aranmadan 12. sınıfta meslek eğitimi tamamladıktan sonra, 13. sınıfta da 11. sınıfta olduğu gibi meslek eğitimini tamamlamış olma şartı aranmadan, aileleriyle aynı yerde ikamet etmiyorlarsa, ailenin evi meslek eğitimi alınan yere uzak mesafedeyse, öğrenci kendi ailesi ve çocuklarının geçimini sağlamakla mükellefse, kendi ailesinde en azından bir çocuk bakıyorsa BAFÖG yardımı alabilmektedir.

3.7.4. BOS ile FOS arasındaki Fark

BOS ile FOS arasındaki anlamlı fark; Berufsoberschule (BOS) türündeki okula girişlerde orta dereceli okul bitirme belgesi (mittlerer Schulabschluss) ve bir meslekte asgari beş yıl süreyle kesintisiz olarak çalışarak meslek eğitimi tamamlamış (abgeschlossene Berufsausbildung) olma şartları aranmaktadır. Bavyera Eyaletinde bir yıl boyunca tam gün devam edilen

hazırlık sınıfı mittlerer Schulabschluss belgesi yerine sayılmaktadır. FOS türündeki okula giriş için ise sadece orta dereceli okul bitirme belgesi (mittlerer Schulabschluss) şartı aranmaktadır. BOS ile FOS türü okulların 13. sınıflarında aynı içerikteki dersler okutulmaktadır ve öğrenciler aynı bitirme sınavlarına girmektedir.

3.7.5. Türkiye'deki Diploma Denkliği

Bu okulu başarı ile bitirip Fachhochschulreife (ya da Allgemeine Abitur, fachgebundenen veya allgemeinen Hochschulreife) belgesini alanlar Türkiye'deki meslek liselerini bitirenler derecesinde öğrenim görmüş sayılırlar.

"Fachhochschulreife"yi alanlar üniversiteyi Türkiye'de okumak istemeleri halinde her bir üniversite tarafından ilan edilen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) duyurularını takip ederek, dilediği üniversitenin arzu ettiği programda giriş şartlarını sağlayarak yükseköğrenim görebilir.

3.8. Gymnasium (Yükseköğrenimi Hedefleyen Ortaokul ve Lise)

Gymnasium (lise) türü okul üç kademedden oluşur. Alt kademe (5-7. sınıflar), orta kademe (8-10. sınıflar), üst kademe (11-12/13). Lise öğrenimi görmekten amaç, yükseköğrenim görme yeterliliğini kazanmaktır. Lise öğrencileri daha orta kademede ders çalışmaya, ileri öğrenmelere hazır olup olmadıklarını uzman eğitimcilerden destek alarak öğrenebilirler. Kendilerine bunun için bir yıl kadar ilave süre verilebilir. Bu eğitim desteği öğrenciye bireysel etütler, seminerler, yoğunlaştırılmış tekrar derslerinden başka bir yıla kadar esnek eğitim (Flexibilisierungsjahr) alma imkânı da sağlar.

3.8.1. İlkokul 4. sınıftan sonra kayıt koşulları

Öğrencinin ilkökulda liseye uygun bulunması gerekir. Bunun için 4. sınıf yılsonu karnesinde Ülke ve Yurttaşlık Bilgisi ile Almanca, Matematik derslerinin ortalamasının en az 2,33 olması gerekir. Ayrıca öğrencinin ilkökulda gösterdiği öğrenme başarısı veya deneme dersindeki başarısı da göz önünde bulundurulur.

3.8.2. Karneler/Notlar/Sınıf Geçme Kuralları

Öğrencinin sınıf geçebilmesi aldığı bütün zorunlu ve seçimsiz derslerden (Vorrückungsfächer) aldığı notlara bağlıdır. Öğrencinin karnesinde zorunlu ve seçimsiz derslerin birinde 6 veya ikisinde 5 varsa, sınıfta kalır. Öğrencinin sınıf geçmesini tehdit edecek notlar eşdeğer derslerden alınacak ve en azından geçer (befriedigend) ve üzerindeki notlarla dengelenebilir. Bu eşleşme yapılamazsa, öğrenci sınıf geçemez. Ama -notlara bağlı olarak – öğrenciyeye bir telafi sınavı (Nachprüfung) veya deneme dersine katılma imkânı verilmesi mümkündür. İkinci basamak I (Sekundarstufe I) Matematik, Almanca, İngilizce ve Latince derslerinde merkezi seviye belirleme sınavı yapılır.

3.8.3. Esnek Yıl Uygulaması

Sekiz senelik lise (G8) eğitimine getirilen eleştiriler üzerine, Bavyera önce okul süresinin bireyselleştirilmesi konusunda harekete geçti. Bu çerçevede getirilen esnek yıl (Flexibilisierungsjahr) uygulaması sayesinde öğrenciler sekiz yıllık öğrenim süresine bir yıl daha ilave edebilecekler. Bu esnek yıl uygulamasının iki yolu vardır.

- > **Seçenek 1:** Bir senenin sonunda, öğrenci alacakları danışmanlık hizmeti sonrası 8, 9 veya 10. sınıfı modifiye edilmiş şekilde yeniden almak için karar verebilecekler.
- > **Seçenek 2:** Bir senenin sonunda, öğrenci alacakları danışmanlık hizmeti sonrası 8. veya sırasıyla 9. sınıfı iki ayrı aşamada (yarımşar dönem olarak) yeniden okuyabilecekler.

Esnek yıl uygulaması sadece bir defaya mahsus uygulanabilir. 8. ve 9. sınıflarda yapılacak tekrar azami öğrenim süresi olan 10 yıla dâhildir. Buna karşılık, 10. sınıfta yapılacak tekrar, lisenin üst kademesindeki

azami dört yıl olan öğrenim süresine dâhil edilir; yani öğrenciler üst kademeye gelince artık sınıf tekrar etme şansları kalmaz. Buna ek olarak okullar da orta kademedede esnek yoğunlaştırılmış dersler, bireysel modüller ve blok/ilave dersler yapabilir. Bavyera, 2018/2019 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak dokuz yıllık lise uygulamasına geri dönmektedir.

3.8.4. Ortak Karşılaştırma Sınavları

Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki bütün eyaletler 8. sınıfta Almanca, Matematik ve 1. yabancı dil (İngilizce veya Fransızca) standart bir seviye tespit sınavı olan **VERA 8**'i uygulamaktadır. Bunun yanı sıra Bavyera Eyaletinde Matematik (10.sınıf), Almanca (6. sınıf), İngilizce (6. ve 10. sınıflar) ve Latince (6. sınıf) derslerinden ikinci basamak yıllık derecelendirme sınavları/çalışmaları (Sekundarstufe I Jahrgangsstufenarbeiten) ya da bir başka ifade ile ikinci basamak sıralama sınavları yapılmaktadır.

3.8.5. Bitirme Belgeleri

Öğrencileri üniversite yeterlik sınavına (Abitur) hazırlayan Gymnasium türündeki okullarda aşağıdaki bitirme belgeleri düzenlenir:

- > 9. sınıftan ayrılanlara - *Hauptschulabschluss*
- > 10. sınıftan ayrılanlara - *Mittlerer Schulabschluss*
- > 12. sınıfı üniversite yeterlik sınavı başarıyla tamamlayanlara - *Allgemeine Hochschulreife*

3.8.6. Liseden farklı okul türüne geçişler

Öğrenciler Gymnasium türü okula yönlendirilmekle birlikte bu okul türünde okuma konusunda uygun görülmemeleri veya kendi istekleri ile okul türü değiştirmek istedikleri takdirde uyulacak şartlar şunlardır:

Gymnasium'dan Realschule'ye geçiş		GEREKLİ ŞARTLAR
Gymnasium 5	Realschule 5	Koşulsuz geçiş mümkündür. (Genellikle sene başında geçilir)
Gymnasium 5	Realschule 6	6.sınıfa geçmeyi hak ederse şart yok. Diğer durumlarda sınıfı tekrarlama veya sınıfı geçme kararı alınması için danışma görüşmesi yapılır.
Gymnasium 6	Realschule 6	Koşulsuz geçiş mümkündür. (Bay EUG Art. 53, Abs 3'e göre tekrarlama hariç)
Gymnasium 6/7/8/9	Realschule 7/8/9/10	Sınıfı geçmeyi hak ederse şart yok. Diğer durumlarda danışma görüşmesi yapılır.

3.8.7. Üst Eğitim Basamağına Devam

5. sınıf ilkokul ile üst okul basamakları arasında eklenmiş ortak sınıftır. Burada verilen yoğun danışmanlık ve destek hizmetleri öğrencinin okul geleceği için seçilmiş olunan okul türünün uygunluğuna kanaat getirilmesi veya okul türünün 5. sınıftan sonraki yıl için değiştirilmesi aşamasıdır. Lisenin amacı, öğrenciyi üniversite öğrenimine hazırlamak ve yükseköğrenim yeterliliklerini (Allgemeinen Hochschulreife) kazandırmaktır. Lise bitirme sınavını (Abitur) başarı ile geçenler, yükseköğrenim ile meslek eğitimi arasında seçim yapabilirler.

Lise diploması (allgemeine Hochschulreife) Alman okullarındaki en yüksek mezuniyet derecesidir ve öğrenciyi Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki bütün üniversitelerde, yüksekokullarda ve meslek akademilerinde (Berufsakademien) veya ikili meslek eğitimi yüksekokullarında (Duale Hochschulen) eğitimini sürdürme hakkı kazandırır.

Üniversiteyi Türkiye'de okumak isteyenler her bir üniversite tarafından ilan edilen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) duyurularını takip ederek, dilediği üniversite arzu ettiği programda giriş şartlarını sağlayarak okuyabilir.

3.8.8. Abitur Sınavı Soruları

Almanya Federal Cumhuriyeti Kültür Bakanları Konferansı (Kultusministerkonferenz/ Ständige Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland/KMK) Almanca, Matematik, İngilizce ve ilerletilmiş Fransızca dersleriyle ilgili yükseköğrenim yeterliliklerini tanımlamıştır. Alanlarla ilgili olarak alınan kararlar, bütün eyaletler için bağlayıcı niteliktedir. Ancak bu yeterliliklerden doğrudan lise bitirme sınavlarının üretilmesi mümkün değildir. Daha ziyade bütün 16 eyaletin lise bitirme sınavları bu yeterliliklere göre hazırlanacaktır. Bu amaçla eyaletlerin kullanabileceği ortak bir soru havuzu bulunmaktadır. Bu havuzda Almanca, Matematik, İngilizce ve ilerletilmiş Fransızca dersleriyle ilgili ola-

rak tanımlanan yeterliliklerin sınavda nasıl tespit edileceğine ilişkin örnek alıştırmalar, sorular yer almaktadır. Böylece eyaletlerin taleplerinin birbirleriyle karşılaştırılabilmesi de sağlanmış olacaktır.

3.8.9. Abitur Yapmadan da Yükseköğrenim

Allgemeine Hochschulreife, Fachgebundene Hochschulreife, Fachhochschulreife diplomalarının dışında belli meslek dallarında yeterlilik belgesine (berufliche Qualifikationen) sahip olanlar da belli şartları sağlamaları halinde öğrenimlerine üniversite veya yüksekokullarda devam edebilirler. Örneğin bir meslekte ustalık belgesi, tekniker veya gastronom belgesi olanlar istedikleri bir dalda; belli branşlarda uzun yıllar çalışarak mesleki bir birikime sahip olanlar, çalıştıkları meslekle sınırlı olmak ve bir yeterlilik sınavını başarmak kaydı ile (bkz. <http://www.studieren-ohne-abitur.de>) yükseköğrenim görebilirler.

3.8.10. Seçmeli Yabancı Dil: Türkçe

Liselerde Türkçe geç başlayan yabancı dil (spät beginnende Fremdsprache Türkisch) olarak dokuzuncu sınıftan sonra Latince dersinin yerine tercih edilebilmektedir. Bu durumda kleines Latinum belgesini alır, bazı yükseköğretim programlarında (tıp, filoloji vd. gibi) gerekli şartı sağlamış olurlar. Seçmeli yabancı dil Türkçe dersi öğrencilerin devam ettikleri bir lisede veya birkaç okulun öğrencilerinin tek bir lisede veya farklı liselerden bir araya gelerek asgari 12 kişilik gruplar oluşturması halinde 10, 11 ve 12. sınıflarda okutulmakta ve lise bitirme sınavlarında Türkçe de bitirme sınavlarında beşinci seçmeli ders olarak tercih edilebilmektedir.

3.8.11. Türkiye'deki diploma denkliği

Lise sonunda girilen bitirme sınavı (Abiturprüfung) ile yükseköğrenim yeterliliklerini (Allgemeinen Hochschulreife) kazananlar veya «Zeugnis der Allgemeinen Hochschulreife» belgesini alanlar Türkiye'deki liseleri bitirenler derecesinde öğrenim görmüş sayılırlar.

Hazırlayan: Prof. Dr. Mustafa ÇAKIR

TC Münih Başkonsolosluğu Eğitim Ataşesi, mcakir@anadolu.edu.tr